

Alfons el Benigne i Elionor de Castella

CONCULCACIONS (96)

El rei català Alfons el Benigne, va nèixer a Nàpols el 1299 i va morir a Barcelona el 1336. La seva vida va ser curta amb només 37 anys. La seva salut era molt feble. Es va casar en segones núpcies amb Elionor de Castella. La seva principal obsessió era la croada per la recuperació de Granada, sota el poder sarraí.

Elionor de Castella va nèixer el 1309 i morí assassinada al castell de Castrojeriz. Va ser una dona molt dominant i autoritària que va portar alguns conflictes, durant la seva presència a Catalunya. Finalment va fugir a Castella de manera sobtada i d'amagat, poc abans de la mort del seu marit Alfons el Benigne.

Si faig referència a aquests monarques és perquè fou entre ells dos que es va produir el famós diàleg, prou il·lustratiu de la diferent manera de concebre la relació entre les monarquies i el poble, segons els protagonistes fossin catalans o castellans. El fet és prou conegut, però avui m'abelleix reproduir-lo en aquestes ratlles.

Aquesta conversa es va produir entre els dos monarques i amb motiu de la revolta que va esdevenir-se al País Valencià, impulsada per Guillem de Vinatea com a protesta per algunes donacions fetes pel mateix rei a favor de Elionor de Castella. La reina va retreure immediatament al rei que no actués contra els revoltats de manera contundent i fins i tot sanguinària, amb aquestes paraules: (segons conta Pere el Cerimoniós en la seva Crònica) "*Señor, no lo consentiria el rey don Alfonso de Castilla, nuestro hermano, que no los degollara a todos*". La resposta del seu marit va ser la següent: -Reina, reina, el nostre poble és franc (lliure) e no és així subjugat com és lo poble de Castella; car ells tenen a Nós com a senyor, e Nós a ells com a bons vassalls e companyons-

Reprodueixo a continuació el comentari que fa Ferran Soldevila en la seva Història de Catalunya (volum II, pag. 340)

–Escena colpidora, que ens mostra ben al viu la divergent concepció de la reialesa i de la ciutadania en ambdós pobles, i que pren un relleu de tràgica exemplaritat quan considerem aquesta reina forastera, ara enyorívola de la sagnant repressió que el rei de Castella hauria fet, era cridada a morir, en presó castellana, per l'ordre despòtica d'un rei castellà. Les donacions van ésser revocades. Però això va provocar, per part de la reina, una persecució més cruel contra els partidaris del seu fillastre, a més d'esforços per col·locar personatges castellans, així eclesiàstics com militars, en llocs i oficis estratègics del regne de València-

En la resposta d'Alfons el Benigne queda palesa la diferent concepció entre la mentalitat castellana i catalana, posteriorment agreujada a partir de la implantació del concepte d'espanyolitat.

La concepció de poble lliure és reiterat en la història de Catalunya, com a màxima atribució dels catalans, que possiblement cap més poble podia gaudir. L'absolutisme dels monarques castellans i espanyols és prou manifest i confirma el despotisme que el poble castellà ha mamat i en general continua essent el seu exponent més identificador.

Ara en veiem mostres constants, en el dia a da, que continuen omplin els diaris amb exemples semblants, inspirats en aquesta concepció.

Claudi Romeu, 25 d'octubre del 07